

AYT

COĞRAFYA SORU BANKASI

Değerli Arkadaşlar,

Yıllardır iyi bir gelecek hayaliyle eğitim ve öğrenim görüyorsunuz. Dersler, kitaplar ve sınavlardan kendinizi yorgun hissettiğiniz zamanlar oldu.

ÜNİVERSİTELİ olmanın eşiğine geldiğiniz bu dönemde onlarca ders kaynağı içerisinde size hitap edebilecek, eğitiminize katkıda bulunacak, kolay ve kalıcı öğrenmenizi sağlayacak **"doğru"** kitaplara ihtiyaç duyunuz.

İşte biz, **Yayın Kurulu** olarak ihtiyacınızı karşılamak için kolları sıvadık ve gireceğiniz tüm sınavlarda başarılı olmanızı kolaylaştıracak, sizlere öğretmen olabilecek **"ADIM Soru Bankası Serisi"**ni hazırladık. Kitaptaki soruların **video çözümleriyle** tam bir öğrenme sağlamanıza katkıda bulunmak istedik.

Hepinize hayat boyu başarılar dileriz.

İçindekiler

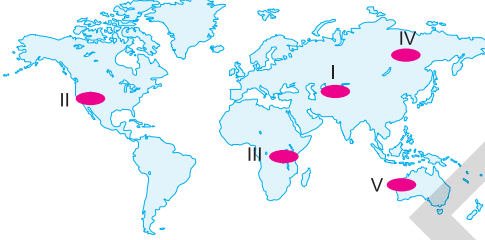
ADIM 01	Ekosistem ve Madde Döngüsü	4 - 15
ADIM 02	Ekstrem Doğa Olayları.....	16 - 19
ADIM 03	Doğa ve Değişim - Küresel İklim Değişimi	20 - 23
ADIM 04	Nüfus Politikaları - Türkiye’de Nüfus Politikaları	24 - 29
ADIM 05	Şehirlerin Fonksiyonları - Türkiye’de Yerleşmeler.....	30 - 35
ADIM 06	Üretim - Dağıtım - Tüketim.....	36 - 41
ADIM 07	Doğal Kaynaklar - Türkiye’de Doğal Kaynaklar.....	42 - 45
ADIM 08	Türkiye’nin Ekonomi Politikaları - Türkiye Ekonomisinin Sektörel Dağılımı	46 - 53
ADIM 09	Türkiye’de Tarım ve Hayvancılık.....	54 - 65
ADIM 10	Türkiye’de Madenler ve Enerji Kaynakları.....	66 - 73
ADIM 11	Türkiye’de Sanayi.....	74 - 81
ADIM 12	Türkiye’de Ulaşım.....	82 - 87
ADIM 13	Türkiye’de Ticaret.....	88 - 93
ADIM 14	Türkiye’de Turizm.....	94 - 101
ADIM 15	Türkiye’nin İşlevsel Bölgeleri.....	102 - 103
ADIM 16	Türkiye’de Kalkınma Projeleri	104 - 105
ADIM 17	İlk Kültür Merkezleri.....	106 - 107
ADIM 18	Kültür Bölgeleri ve Türk Kültürü	108 - 113

ADIM 19	Küresel Ticaret	114 - 119
ADIM 20	Uluslararası Turizm	120 - 123
ADIM 21	Ülkeler I	124 - 129
ADIM 22	Ülkeler II	130 - 135
ADIM 23	Uluslararası Örgütler	136 - 137
ADIM 24	Jeopolitik Konum-Türkiye'nin Jeopolitik Konumu.....	138 - 141
ADIM 25	Enerji Güzergâhları-Enerji Koridoru Türkiye.....	142 - 143
ADIM 26	Çatışma Bölgeleri	144 - 145
ADIM 27	Çevre Sorunları ve Türleri.....	146 - 153
ADIM 28	Doğal Kaynak Kullanımının Çevresel Etkileri.....	154 - 157
ADIM 29	Çevre Sorunlarının Çözümüne Yönelik Yaklaşımlar	158 - 163

1. Biyosferin coğrafi özellikler açısından dünyanın her yerinde aynı olmaması, bitki ve hayvan türlerinin yeryüzüne dağılışında farklılığa neden olmuştur.

Görseldeki doğal yaşam alanında; arslan, fil, zürafa, zebra ve antilop gibi birçok hayvan yaşamaktadır. Tüm bu hayvanlar bölgenin doğal şartlarına tam uyum sağlamıştır. Bölgede Yazı Yağışlı Tropikal iklim görülmektedir. Bu iklimin doğal bitki örtüsü boyları bir metreyi geçebilen uzun boylu otlar ile tepeleri düz, şemsiye görümlü akasya ağaçlarıdır.

Parçada anlatılan ve görselde verilen doğal yaşam alanı yukarıdaki haritada kaç numara ile gösterilmiştir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Aşağıdakilerden hangisi biyoçeşitliliğin yeryüzüne dağılışını etkileyen biyolojik faktörlerdendir?

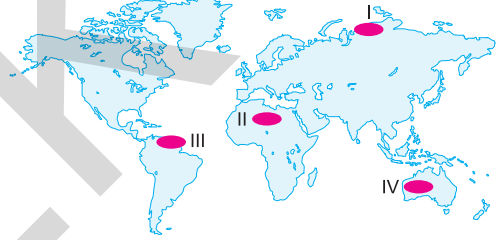
- A) Yükselti
B) İklim değişiklikleri
C) Dağların uzanışı
D) İnsan faaliyetleri
E) Kara ve deniz dağılışı

3. Yeryüzünde biyoçeşitliliğin oluşup zaman içerisinde değişmesi, çeşitli faktörlerin etkisine bağlı olarak gerçekleşmektedir.

Biyoçeşitliliğin yeryüzüne dağılışını etkileyen faktörler düşünüldüğünde aşağıdakilerden hangisi farklı bir etmen içerisinde yer alır?

- A) İklim B) Yeryüzü şekilleri C) Sular
D) Toprak yapısı E) Kıtaların kayması

4. Bitki ve hayvanların birçoğu, yıllık ortalama 200 mm'nin altında yağış alan yerlerde yaşayamamaktadır. Bu alanlar az yağış aldığı için buralarda yaşayan tür ve canlı sayısı da azdır.

Yukarıdaki dünya haritası üzerinde hangi numaralarda yaşayan tür ve canlı sayısı daha fazladır?

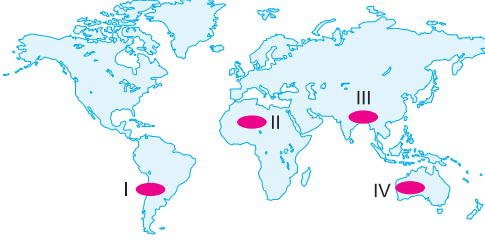
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

5. Semra Öğretmen, "Dünya'da kıtalarda ve bölgelerde biyoçeşitlilik yani bitki ve hayvan çeşitliliği aynı değildir. Bu farklılık üzerinde; fiziki, paleocoğrafya ve biyolojik faktörler etkili olmuştur." demiştir.

Buna göre, aşağıdaki öğrencilerden hangisi bu faktörler ile ilgili doğru bilgi vermemiştir?

- A) İbrahim: İklim değişikliği fiziki faktörlerdendir.
B) Erva: Diğer canlılar biyolojik faktörlerdendir.
C) Berke: Nem ve yağış fiziki faktörlerdendir.
D) Zühre: İnsan biyolojik faktörlerdendir.
E) Ceren: Kıtaların kayması paleocoğrafya faktörlerindendir.

6. Yükseltiye bağlı olarak sıcaklığın azalması ve bir noktaya kadar yağışın artması, bitki ve hayvan türlerinin bir dağ yamacı boyunca çeşitlenmesini sağlamıştır.

Yukarıdaki haritada numaralarla gösterilen yerlerin hangilerinde belirtilen nedenlerden dolayı bitki ve hayvan türleri çeşitliliği daha fazladır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Sıcaklık ve yağış, karalarda yaşayan canlıların dağılışını etkileyen en önemli iklim elemanlarıdır. Sıcaklık ortalamalarının düşük olduğu bölgelerde biyoçeşitlilik azdır.

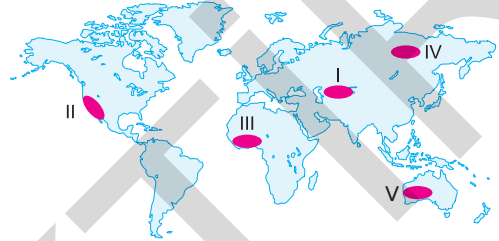
Aşağıda verilen ülkelerin hangisinde biyoçeşitlilik daha fazladır?

- A) Endonezya
B) İzlanda
C) Japonya
D) Norveç
E) Danimarka

8. Aşağıdakilerden hangisi canlıların yeryüzüne dağılışını etkileyen fiziki faktörlerden değildir?

- A) Yağış
B) Kuraklık
C) Su yollarının açılması
D) Yer şekilleri
E) Toprak

9. Aşağıdaki görsellerde bir biyomun belirgin bitki ve hayvan türlerinden bazıları gösterilmiştir.

Bu bitki ve hayvan türleri haritada numaralı alanların hangisinde görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Günümüzde biyoçeşitliliği olumsuz yönde etkileyen ve türlerin azalmasına neden olan en önemli etmen insandır.

Aşağıdakilerden hangisi insanların biyoçeşitlilik üzerindeki olumsuz etkilerinden biri değildir?

- A) Orman ve otlakların tarıma açılması
B) Bazı hayvan türlerinin aşırı avlanması
C) Kimyasal atıkların deniz ve topraklara bırakılması
D) Milli park alanlarının oluşturulması
E) Bitki ve hayvan türlerinin genleriyle oynanması

11. Aşağıdaki hayvan türlerinden hangisi diğerlerine göre farklı bir biyomda yer alır?

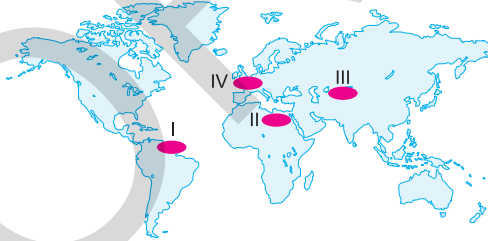
- A) Çakal B) Yaban keçisi C) Puma
D) Karaca E) Şempanze

1. İ: Dünya üzerinde genel iklim koşulları ve arazi yapısı bakımından belirli özellikler gösteren, büyük coğrafi bölgelerdeki benzer hayvan ve bitki topluluklarının üzerinde yaşadığı bölgelerdir.
- Y: Bir bitki veya hayvanın doğal ve normal şekilde yaşadığı alan yani canlının doğadaki adresidir.
- S: Doğadaki canlılar ile bunları saran çevrenin karşılıklı ilişkileri ile meydana gelen ve süreklilik gösteren ekolojik sistemdir.

Yukarıda tanımları verilen kavramlar aşağıdakilerden hangisinde doğru eşleştirilmiştir?

İ	Y	S
A) Biyom	Ekosistem	Habitat
B) Ekosistem	Habitat	Biyom
C) Habitat	Ekosistem	Biyom
D) Ekosistem	Biyom	Habitat
E) Biyom	Habitat	Ekosistem

2. Su kaynakları bakımından zengin olan yerler genellikle canlı tür ve çeşitliliği bakımından da zengindir.

Yukarıdaki haritada numaralı alanların hangilerinde biyoçeşitliliğin daha az olması beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Coğrafya öğretmeni Ekrem Bey, AYT sınavına FAZ yayınları ile hazırlanan öğrencilerinden Büşra, Zeynep ve Yusuf'a karasal biyomlar ve özellikleri konusunu araştırma ödevi olarak vermiş ve sınıfta sunmalarını istemiştir. Öğrenciler ödevlerini sunarken;
- Büşra: Araştırma alanında maki, garig gibi bitki örtüsü ile yaban koyunu, tavşan, tilki, kokarca ve kuş türleri olduğunu,
- Zeynep: Araştırma alanında bozkır, preri gibi kısa boylu ot toplulukları ile lama, bizon, kanguru, ceylan ve böcek türleri bulunduğunu,
- Yusuf: Araştırma alanında yosun, liken gibi yazın yeşeren ot toplulukları ile ren geyiği, misk öküzü, karibu, palyaço ördek ve kar kuşlarının yaşadığını ifade etmiştir.

Bu ifadelerle bakılarak Büşra, Zeynep ve Yusuf hangi biyomları araştırmışlardır?

Büşra	Zeynep	Yusuf
A) Tundra	Savan	Kutup
B) Çalı	Çayır	Tundra
C) Çöl	Çalı	Dağ
D) Çayır	Savan	Kutup
E) Kutup	Dağ	Çöl

4. • 30°– 40° enlemleri çevresinde yer alan deniz kenarlarında görülür.
- Bitki örtüsü ılık ve yağışlı geçen kışlarla sıcak ve kurak geçen yazlara uyum sağlamış, boyu 1-3 metre arasında değişen bodur ağaç ve çalılardan oluşur.
- Tavşan, tilki, kurt, kokarca, puma, çakal ve yabani koyun ile yabani keçi gibi hayvanlar yazar.

Yukarıda özellikleri verilen biyom aşağıdakilerden hangisidir?

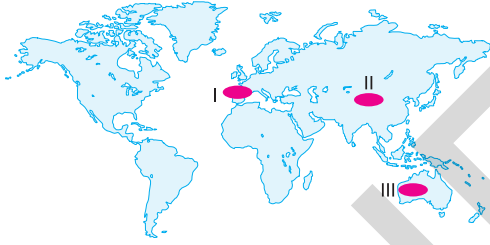
- A) Çalı biyomu
B) Tundra biyomu
C) Çöl biyomu
D) Savan biyomu
E) İğne yapraklı orman biyomu

5. Yeryüzünün bazı alanlarında biyomlar keskin sınırlarla birbirinden ayrılmaz. Bu alanlar arasında geçiş kuşakları oluşmuştur. Bu kuşaklarda her iki biyomda da görülen canlıların yaşadığı bölgeler vardır.

Aşağıda verilen biyomlardan hangilerinin arasında böyle bir kuşağın oluşması mümkün değildir?

- A) Çayır biyomu - Yaprak döken orman biyomu
B) Kutup biyomu - Tundra biyomu
C) Çöl biyomu - Çalı biyomu
D) Tundra biyomu - Yağmur ormanları biyomu
E) Savan biyomu - Çöl biyomu

6. Yeryüzünde farklı bitki ve hayvan türlerine sahip çok sayıda biyom bulunmaktadır.

Haritada numaralarla gösterilen biyomlarda yaşayan hayvanlar aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

I	II	III
A) Akbaba	Kaplan	Karibu
B) Sansar	Tibet öküzü	Kanguru
C) Gelincik	Sansar	Samur
D) Antilop	Leopar	Çita
E) Jaguar	Zebra	Bufalo

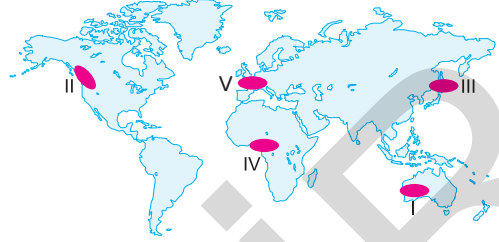
7. Biyoçeşitlilik bakımından;

- I. Finlandiya,
II. Polonya,
III. Kenya,
IV. Brezilya

ülkelerinden hangileri daha zengindir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

8. Su, bitkiler için hayati önem taşır. Bitkiler ihtiyaç duydukları suyu yağış ve nemden elde eder.

İklim özellikleri dikkate alındığında haritada numaralı alanlarda görülen biyomların hangisinde bitkilerin yaşam fonksiyonları için daha az suya ihtiyaçları vardır?

- A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

9. Yeryüzündeki canlıların bir kısmı sularda yaşamaktadır. Su biyomları olarak adlandırılan bu yaşam ortamları, tatlı ve tuzlu su biyomları olmak üzere ikiye ayrılır.

Buna göre,

- I. Tatlı su biyomları, akarsu ve kara içlerindeki durgun sulardan oluşur.
II. Denizler ve okyanuslardaki yaşam alanlarını derinlik, sıcaklık, tuzluluk ve güneş ışınları belirler.
III. Akarsularda biyoçeşitliliğin en fazla olduğu yer, akış hızının fazla olduğu kaynak kısmıdır.
IV. Denizlerin sığ olan kısımlarında yosun, saz ve kameşlar bulunur.

gibi ifadelerden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) III ve IV

1. Fadime öğretmen, YKS sınavlarına hazırlanan öğrencilere ekosistemi oluşturan unsurlar ile ilgili kazanımı anlatırken öğrencilerinden bu konu ile ilgili birer cümle söylemelerini istemiştir. Öğrencilerden;

Ekrem : Yeryüzündeki bütün ekosistemler, dinamik bir yapıya sahip olup belirli koşullarda değişebilmektedir.

İbrahim : Her ekosistemde enerji ve madde dolaşımı sayesinde üreme ve gelişme faaliyetlerinin yanı sıra ölüm olayı gerçekleşir.

Fatih : Sınırları değişkenlik gösteren ekosistemler, küçük bir gölden okyanusa kadar değişen boyutlara sahiptir.

Emine : Enerjisini Güneş'ten alan tüm ekosistemler, canlı ve cansız unsurların düzenli çalışmasıyla işlevini sürdürebilir.

İsmail : Farklı ekosistemleri içinde barındıran doğada, her ekosistem birbirinden tamamen bağımsızdır. demiştir.

Buna göre, yukarıdaki öğrencilerden hangisi yanlış bilgi vermiştir?

- A) Emine B) Ekrem C) İsmail
D) Fatih E) İbrahim

2. Canlı ve cansız varlıkların birlikteliğiyle meydana gelen kümeye ekosistem denir. Çeşitli büyüklükteki ekosistemler, canlı ve cansız öğelerden oluşmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi ekosistemi oluşturan canlı unsurlarındandır?

- A) Fosfor
B) Oksijen
C) Su
D) Karbonhidrat
E) Ayrıştırıcılar

3. Ekosistemin cansız unsurları fiziksel ve kimyasal etmenlerden oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi farklı bir cansız unsur içerisinde yer alır?

- A) Protein B) Işık C) Toprak
D) Nem E) Isı

- 4.

I. Rüzgar

II. Sıcaklık

III. Yağış

Yukarıdaki görsellerde verilenler, aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

- A) Ekosistemi oluşturan canlı unsurlardır.
B) Ekosistemdeki inorganik kökenli kimyasal unsurlardır.
C) Ekosistemlerin işleyişinde doğrudan etkili olmayan cansız unsurlardır.
D) Ekosistemdeki cansız öğeler içindeki fiziksel unsurlardır.
E) Ekosistemdeki organik kökenli kimyasal unsurlardır.

- 5.

- I. En büyük ekosistem olan Dünya'ya litosfer denir.
II. Ekosistemi oluşturan cansız etmenler fiziksel ve kimyasal öğelerden oluşur.
III. Ekosistemdeki kimyasal öğeler iklim koşulları ve toprak özelliklerinden oluşmaktadır.
IV. Yağ, karbonhidrat ve vitamin organik maddelerdir.

Yukarıda verilen yargılardan hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

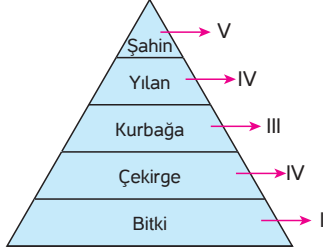
- 6.

- I. Azot
II. Tüketiciler
III. Toprak
IV. Ayrıştırıcılar

Yukarıda verilenlerden hangileri ekosistemi oluşturan canlı öğelerdendir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

7. Besin zincirinin herhangi bir halkası zarar görürse bundan zincirdeki diğer canlılar da etkilenir. Aşağıda verilen besin piramidinde birbirini yiyerek beslenen canlılar verilmiştir.

Besin piramidinde verilen canlılardan hangisinin sayıca azalması diğer tüm canlılarında sayıca azalmasına yol açabilir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Besin zincirinde üreticiden tüketiciye doğru girdikçe;

- I. birey sayısı azalır.
II. toplam biyokütle azalır.
III. enerji aktarımı artar.

yargılarından hangileri yanlıştır?

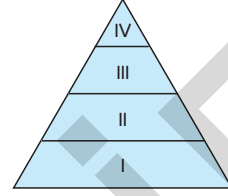
- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

9. Ekosfer, kara, deniz ve tatlı su olmak üzere üç büyük ekosisteme ayrılır.

Buna göre, aşağıdaki ekosistemlerden hangisinin alanı diğerlerine göre daha dardır?

- A) Okyanus B) Deniz C) Göl
D) Nehir E) Bataklık

10. Besin maddeleri ve enerjinin üreticilerden otçullara, oradan da etçillere doğru aktarılmasına besin zinciri denir. Canlılar arasında enerji akışı besin zinciriyle sağlanır.

Ekosistemde canlılar arasındaki enerji akışı düşünüldüğünde yukarıda verilen piramitte numaralarla gösterilen katmanlarda bulunan canlılar hangi seçenekte sırasıyla doğru verilmiştir?

- A) Tırtıl - Çayır - Fare - Tilki
B) Fare - Tilki - Çayır - Tırtıl
C) Çayır - Tırtıl - Fare - Tilki
D) Tilki - Fare - Çayır - Tırtıl
E) Çayır - Tilki - Fare - Tırtıl

11. Topraktaki azotun yeşil bitkiler tarafından kullanılabilir hale gelmesine neden olan unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yıldırım
B) Volkanik faaliyetler
C) Otçullar
D) Fotosentez
E) Mikroorganizmalar

12. Besin zinciriyle ilgili olarak verilen aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) Besin zincirinin ilk basamağını bitkiler oluşturur.
B) Güneşten gelen enerji fotosentez yapan canlıların ürettikleri besinlerde depolanır.
C) Besin zincirinde bir besin düzeyinden diğer besin düzeyine geçişte, enerjinin tamamı bir üst basamağa aktarılır.
D) Bitkiler karbondioksit ve suyu kullanarak güneş enerjisi yardımıyla glikoz ve oksijen üretir.
E) Besin zincirinde enerjinin bir gruptan diğerine aktarıldığı her halka bir beslenme seviyesini oluşturur.

1. Madde döngüsü, inorganik maddelerin sürekli olarak cansız ortamdan alınıp canlı unsurlar arasında aktarıldıktan sonra cansız ortama tekrar verilmesi şeklinde gerçekleşir.

Buna göre bir ülkede;

- I. fosil yakıt kullanan termik santral tesislerindeki artış,
- II. dizel yakıt kullanan otomobil sayısındaki artış,
- III. yer altı sularının aşırı kullanılması

durumlarından hangileri karbon döngüsünün aksammasına neden olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

2. Karbonun ekosistemdeki döngüsünde;

- I. Deniz hayvanlarının kabuk oluşması
- II. Bitkilerin fotosentez yapması
- III. Fosil yakıtların yanması
- IV. Kireç taşının ayrışması

olaylarından hangileri atmosferde karbonun üretilmesine neden olur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

3. Azot döngüsü ile ilgili;

- I. Denitrifikasyon bakterileri nitrit tuzlarını amonyağa dönüştürür.
- II. Bitkiler azotu nitrat tuzları şeklinde alır.
- III. Hayvanlar azotu doğrudan kullanır.
- IV. Şimşek ve yıldırım gibi yüksek enerji açığa çıkaran bazı doğa olayları azotu nitrata dönüştürür.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. Su döngüsü
II. Oksijen döngüsü
III. Azot döngüsü
IV. Karbon döngüsü

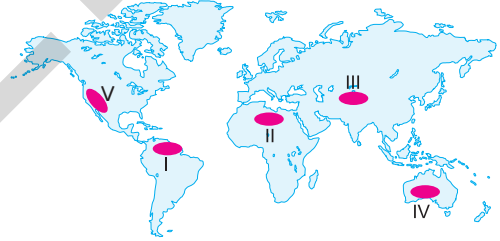
Yukarıdaki döngülerden hangilerinin oluşumunda canlıların solunumu etkilidir?

- A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve III
D) II ve III E) II ve IV

5. Aşağıdaki canlılardan hangisi, ikincil tüketicilere örnek olarak gösterilebilir?

- A) Ceylan B) Kurt C) Bizon
D) Bozkır E) Mantar

6.

Yukarıdaki haritada numaralı alanların bitki örtüleri dikkate alındığında hangisinde gündüz saatlerinde oksijen oranının daha çok artması beklenir?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

7. I. Bitkilerin fotosentez yapması
II. Fosil yakıtların yanması
III. Canlıların solunum yapması
IV. Suyun fotolizi

Yukarıda verilen durumların hangilerinde oksijen açığa çıkamaz?

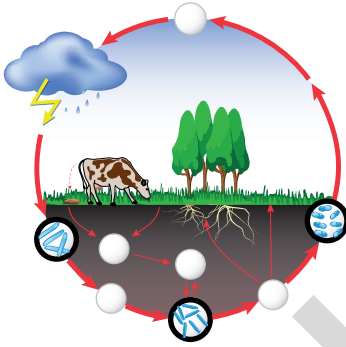
- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Karbondioksit üretim ve tüketimi ile ilgili;
- Fotosentezde bitkiler tarafından tüketilir.
 - Karbonatlı kayaların oluşumuyla üretilir.
 - Canlı kalıntılarının ve ölümlerin çürümesi ile tüketilir.
 - İnsanların solunumu ile üretilir.

yargılarından hangileri doğru değildir?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve IV
D) II ve III E) III ve IV

9. Aşağıda azot döngüsünün görseli verilmiştir.

Azot döngüsü ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Topraktaki azotlar nitrat tuzuna dönüştürülür.
- Atmosferdeki azot, yıldırım ve şimşek sayesinde toprağa gelir.
- Azotun nitrata dönüşmesi bazı bakteriler tarafından olmaktadır.
- Otçullar azotu yağışlar vasıtasıyla bünyelerine direk olarak alırlar.
- Bitkiler, topraktaki nitrat tuzunu alarak besin maddesi üretirler.

10. Güneş enerjisi ve yer çekiminin etkisiyle suyun su küre, hava küre, taş küre ve canlı küre arasında yer değiştirmesine su döngüsü veya hidrolik döngü denir.

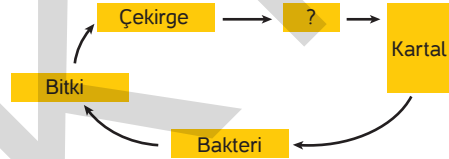
Buna göre, aşağıdakilerden hangisi su döngüsünün aşamaları arasında gösterilemez?

- A) Yoğuşma B) Yağış C) Buharlaşma
D) Yüzeysel akış E) Fotoliz

11. Ekosistemi oluşturan canlı unsurlara aşağıdakilerden hangisi örnek olarak verilebilir?

- Ekosistemin bulunduğu bölgenin yağış koşulları
- Canlı kalıntılarını parçalayan bakteriler
- Canlıların yaşadığı ortamdaki gazların oranı
- Besin üretilmesini sağlayan ışık
- Toprağın yapısını oluşturan mineraller

12. Besin zincirinde, enerjinin bir gruptan diğerine aktarıldığı her halka bir beslenme seviyesini oluşturur. Besin zinciri boyunca aktarılan enerjinin büyük bir kısmı o canlının yaşam gereksinimleri için kullanılır, geriye kalan kısmı zincirin bir sonraki halkasına aktarılır.

Buna göre, yukarıda verilen görseldeki besin zincirinde ? olan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Zebra B) Liken C) Güvercin
D) Karibu E) Yılan

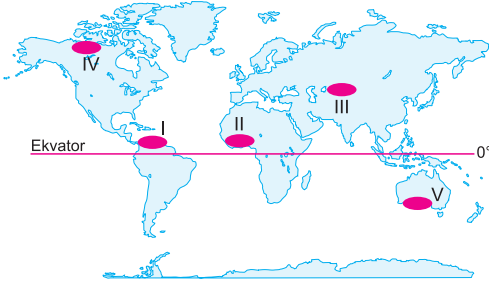
13. Aşağıdakilerden hangisi, denizel ekosistemlerin yararları arasında gösterilemez?

- Atmosfere su buharı sağlaması
- İklim üzerinde önemli rol oynaması
- Çekirdek ile manto arasındaki izostatik dengeyi sağlaması
- Akıntılarla sıcak ve soğuk suların Ekvator ile kutuplar arasında dolaşmasını sağlaması
- Birçok canlıya yaşam alanı sağlaması

14. Aşağıdakilerden hangisi azot döngüsü oluşumunda görülen unsurlardan biri değildir?

- Orman yangınları
- Volkanik patlama
- Yıldırım ve şimşek
- Denitrifikasyon bakterileri
- Nitrifikasyon bakterileri

1. Kendine özgü bitki örtüsü ve hayvan toplulukları bulunan bölgelere "biyom" denir.

Yukarıdaki haritada işaretli olan biyom alanlarından hangilerinde aynı tür canlıların gelişme göstermesi beklenir?

- A) I ve II B) I ve IV C) II ve III
D) II ve IV E) III ve V

2. Karada yaşayan canlılar için denizler, denizde yaşayan canlılar için de karalar elverişli olmadığı için kara ve deniz dağılımı yeryüzünde canlıların dağılışını etkiler. Bu yüzden okyanuslardaki adalarda görülen hayvan türlerine diğer büyük kıtalarda rastlanmaz.

Buna göre, aşağıda verilenlerden hangisi bu duruma örnek olarak gösterilebilir?

- A) Kangurunun sadece Avustralya Kıtası'nda görülmesi
B) Koyun ve keçinin yerleşilebilen bütün karalarda yaşayabilmesi
C) Kartal gibi yırtıcı kuşların yüksek dağ bölgelerinde yaşamaları
D) Kutup ayılarının çöl bölgelerinde yaşamaması
E) Zürafaların yüksek boylu otların bulunduğu savan biyomunda yaşamaları

3. I. Sıcaklığın yüksek olması
II. Yağışın fazla olması
III. Toprak oluşumunun hızlı olması
IV. İklim çeşitliliğinin az olması

Tropikal yağmur ormanları biyomunda bitki ve hayvan türlerinin fazla olmasında yukarıda verilenlerden hangileri etkili olmuştur?

- A) Yalnız IV B) I ve II C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıda verilen;

- Soğuk iklim dönemlerinde buzulların genişlemesiyle karada yaşayan hayvanların yayılış alanının daralması
- Sıcak iklim dönemlerinde suların yükselmesiyle kıyıda yaşayan hayvanların yok olması

olayları canlıların yeryüzüne dağılışı üzerinde aşağıdaki faktörlerden hangisine örnek olarak gösterilebilir?

- A) Yer şekilleri
B) Kıtaların kayması
C) İklim değişiklikleri
D) Toprak özellikleri
E) İnsanların çoğalması

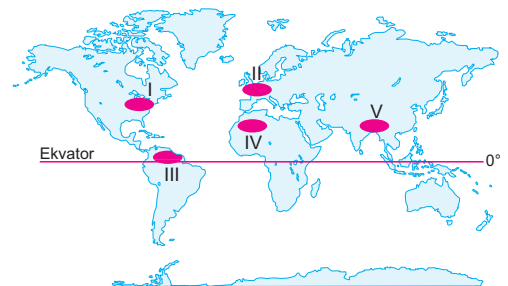
5. Bitki örtüsünü kaya yosunları, likenler, otlar ve bazı küçük çalıların oluşturduğu; ren geyiği, misk öküzü, boz ayı gibi hayvanların yaşadığı biyom aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çöl B) Dağ C) Kutuplar
D) Tundra E) Ilıman çayırlar

6. Aşağıdakilerden hangisi canlıların yeryüzünde dağılışını etkileyen biyolojik faktörlere örnek olarak gösterilebilir?

- A) Toprak B) Yer şekilleri C) İnsan
D) Kıtaların kayması E) İklim

- 7.

Çöl biyomunda yaşayan bitki ve hayvan türleri yukarıdaki haritada belirtilen numaralandırılmış taralı alanların hangisinde görülür?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Aşağıdakilerden hangisi yeryüzünde canlıların adaptasyonuna örnek olarak gösterilemez?

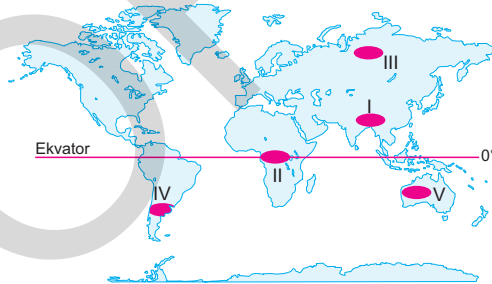
- A) Kutuplara yakın yerlerde yaşayan fok balıklarının derilerinin altına kalın bir yağ tabakası ile kaplı olması
- B) Amazon Havzası'ndaki ağaçların uzun boylu, geniş yapraklı ve gür olması
- C) Çöl bölgelerindeki bitkilerde yaprakların yerinde dikenlerin bulunması
- D) Çöl bölgelerindeki bazı hayvanların diğer bölgelerde yaşayan aynı tür hayvanlara göre açık renkli olması
- E) Ekvatorial bölgelerde bitki çeşitliliğinin fazla olması

9. I. Sıcaklık
II. Yağış
III. Toprak
IV. Jeolojik yapı

Yukarıda verilenlerden hangileri bitkilerin ve hayvanların yeryüzündeki dağılımını daha çok etkiler?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

10.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış taralı alanların hangisinde iğne yapraklı ve yıl boyunca yeşil kalan ormanların bulunduğu biyomlar geniş yer kaplar?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. Canlıların yeryüzündeki dağılışında aşağıdakilerin hangisinin etkisi en azdır?

- A) Yer şekillerinin
- B) İklimin
- C) Toprağın
- D) Yükseltinin
- E) Yer altı su seviyesinin

12. Aşağıda verilen alanlardan hangisinden hareket edildiğinde ulaşılan yerde canlı çeşitliliğinde azalma olması beklenemez?

- A) Dağların eteklerinden zirvelerine doğru
- B) Deniz yüzeyinden derinlere doğru
- C) Ekvatorial bölgelerden kutuplara doğru
- D) Atmosferin alt katlarından üst katlarına doğru
- E) Toprağın derinliklerinden üst katmanına doğru

13. • Bitki ve hayvan çeşitliliğinin en fazla sıcak kuşak tropikal yağmur ormanlarında bulunması
• İnsanların en fazla orta kuşakta engebenin az olduğu alçak ovalık alanlarda yerleşmeleri

Yukarıdaki verilen bilgiler canlıların yeryüzüne dağılışını etkileyen faktörlerden hangilerinin etkisini göstermektedir?

- A) İklim - İnsan
- B) İklim - Yer şekilleri
- C) İklim değişikliği - Yer şekilleri
- D) Toprak - Kıtaların kayması
- E) Kıtaların kayması - İklim değişikliği

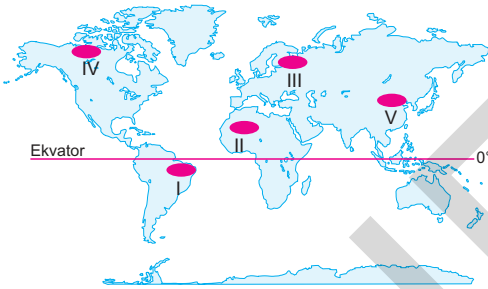
1. Doğal bir ekosistemde bulunan;

- I. Yağış
- II. Tüketiciler
- III. Karbonhidrat
- IV. Mikroorganizma

öğelerinden hangileri canlıları oluşturur?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2.

Yukarıdaki haritada numaralı olan hangi ekosistem alanlarında yaşayan canlı türleri yüksek sıcaklık ve düşük yağış şartlarına uyum sağlamıştır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

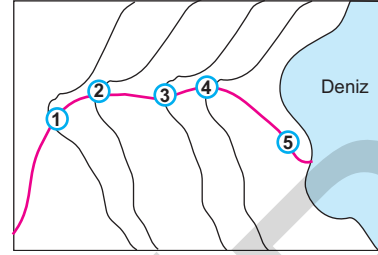
3.

- I. Tundra
- II. Çöl
- III. Tropikal yağmur ormanı
- IV. Savan

Yukarıdaki biyomlardan hangilerinde canlı çeşitliliği en azdır?

- A) I ve II B) II ve IV C) III ve IV
D) I ve III E) II ve III

4.

Yukarıda numaralandırılarak verilen yerlerin hangisinde biyoçeşitliliğin daha fazla olması beklenir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4 E) 5

5.

Ekosistem ve madde döngüsü ile ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi doğru değildir?

- A) Enerji akışı tek yönlüdür.
- B) Dünya üzerinde bitki tür ve çeşitliliğinin en fazla olduğu yer tundra biyomudur.
- C) Dünya ekosistemi biyosfer, hidrosfer, litosfer ve atmosferden oluşur.
- D) Yeryüzünde canlıların dağılımını etkileyen en önemli faktör iklimdir.
- E) Karbon döngüsü insanların etkisiyle bozulmaktadır.

6.

Atmosferdeki karbondioksit miktarı belirli bir seviyededir. Tüketilen miktarda karbondioksit sürekli olarak atmosfere geri döner.

Aşağıdakilerden hangisi karbondioksitin atmosfere geri dönmesini sağlayan faktörlerden değildir?

- A) Fotosentez
- B) Orman yangınları
- C) Canlıların solunumları
- D) Ölen canlıların çürümesi
- E) Karbonatlı kayaların ayrışması

7.

Aşağıdakilerden hangisi biyolojik çeşitliliği tehdit eden insan kaynaklı faktörlerden değildir?

- A) Ormanların tahribatı
- B) Barajların kurulması
- C) Volkanik faaliyetlerin etkisiyle asit yağmurlarının oluşması
- D) Çayır ve meraların aşırı otlatılması
- E) Makineli tarıma geçilmesiyle tarım alanlarının genişlemesi

8. Aşağıdakilerden hangisi denizel ekosistemlerin sağladığı faydalardan değildir?

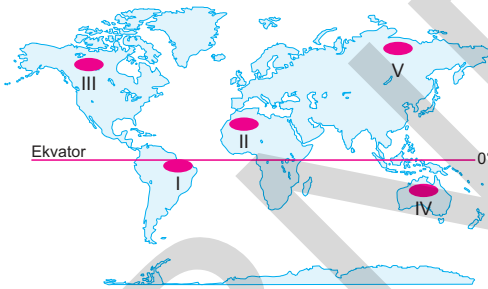
- A) Atmosfere gönderdiği tuz kristalleriyle yağış oluşumunu kolaylaştırır.
- B) Sulama ve içme suyu olarak kullanılır.
- C) İçinde canlıların yaşamasını sağlar.
- D) Ekvatordaki ısı enerjisinin dağılmasını sağlar.
- E) İklimin yumuşamasını sağlar.

9. Bitki örtüsünün Ekvator'dan kutuplara doğru geniş yapraklılar, karma yapraklılar ve iğne yapraklılar şeklinde sıralanmasının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rüzgârlar
- B) Yağış rejimi
- C) Toprak çeşidi
- D) Yağış miktarı

E) Sıcaklık

10.

Yukarıdaki haritada gösterilen yerlerden hangisinde biyoçeşitlilik daha fazladır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

11. Dünya üzerinde besin üretmek için gerekli olan her türlü madde (su, oksijen, azot vb.) bulunur. Fakat var olan bu maddelerin canlılar tarafından kullanılabilmesi için organik besinlere (karbonhidratlar, proteinler, yağlar) dönüştürülmesi gerekir.

Aşağıdakilerden hangileri inorganik maddeleri organik besinlere dönüştüren canlılardır?

- A) Böcekler
- B) Mantarlar
- C) Balıklar
- D) Otçul hayvanlar
- E) Bitkiler

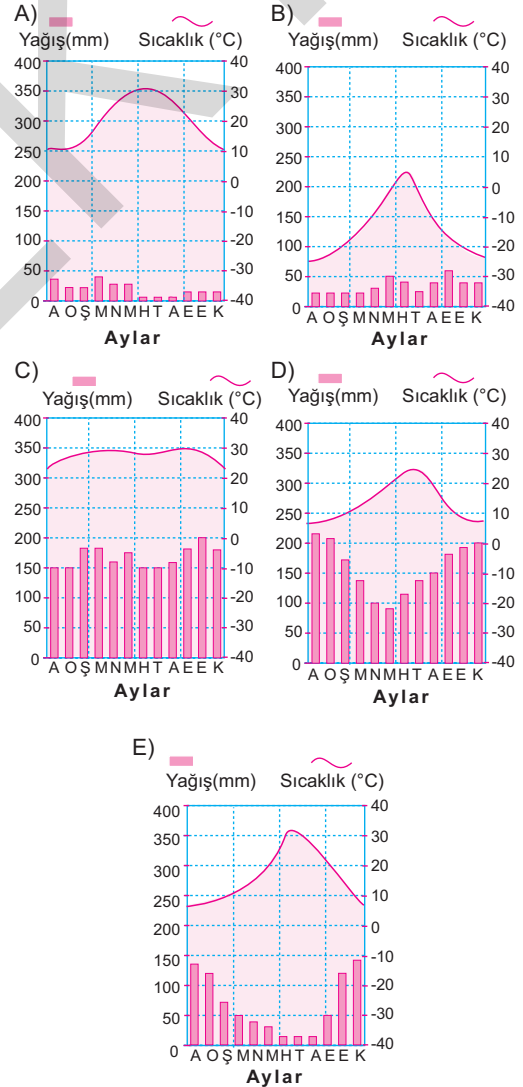
12. Aşağıdaki şekilde besin zincirindeki enerji piramidi gösterilmiştir.

Üçüncü besin seviyesinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Aslan
- B) Mantar
- C) Tavşan
- D) Çekirge
- E) Yılan

13. Aşağıda aylık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilen yörelerden hangisinde bitki ve hayvan çeşitliliği en fazladır?

1. Yeryüzünde yaşanan bazı doğa olaylarının normal seyrinde devam ederken bazen bu seyrinin dışına çıkarak o güne kadar görülmeyen, alışılmışın dışında olan ve nadiren görülen doğa olayları şeklinde gerçekleşmesine ekstrem olaylar denir.

Aşağıda verilen doğa olaylarından hangisi ekstrem olaylardan değildir?

- A) 2017 yılında Karayip Adaları'nda Irma tropikal siklonunun oluşması
B) 2020 yılında Afrika ülkesi olan Sudan'da sıcaklığın bir gün 40°C civarında ölçülmesi
C) 1908'de Sibirya'nın Tunguska bölgesine bir gök taşının düşmesi
D) 2012 yılında Orta ve Doğu Avrupa'da yaşanan aşırı soğuklar ile kar yağışının yaklaşık bir ay devam etmesi
E) 2014'te Slovenya'da buz fırtınasının yaşanması

2. Şiddetli depremler ya da volkanizma nedeniyle okyanus tabanında kırılan büyük plakalar, okyanusta büyük dalgalar meydana getirir. Bu dalgaların saatteki hızı 800 km'ye kadar ulaşır. Kıyıya doğru ilerleyen dalgalar sığ sahillere ulaştıklarında hızları düşer; fakat dalga boyu yükseklikleri artar.

Buna göre yukarıda anlatılan ekstrem olayın aşağıdaki ülkelerin hangisinde oluşması daha zordur?

- A) Filipinler B) Malezya C) İsveç
D) Çin E) Japonya

3. Herhangi bir yerde hava sıcaklığının uzun süre aşırı yüksek veya aşırı düşük değerlerde seyretmesi,

- I. Deprem
II. Çölleşme
III. Volkanik patlama
IV. Kuraklık

doğa olaylarından hangilerinin yaşanmasına neden olur?

- A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) III ve IV

4. I. 2004 yılında Güneydoğu Asya'da meydana gelen tsunamide 300 binden fazla insan ölmüştür.
II. Avrupa'da en yüksek sıcaklık 4 Ağustos 1881'de İspanya'nın Sevilla şehrinde 50 °C olarak ölçülmüştür.
III. San Francisco (ABD) depreminde (1906) büyük can ve mal kaybı yaşanmıştır.
IV. Antarktika'nın Vostok İstasyonu'nda 21 Temmuz 1983 yılında sıcaklık – 89,2 °C olarak ölçülmüştür.

Yukarıda verilen ekstrem olaylardan hangileri klimatolojik karakterli ekstrem olaylardan değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Güneş ışınlarının yeryüzüne çarpıp ısı enerjisi hâline dönüşmesi sırasında bu enerjinin uzaya yayılmasını önleyen ve bir manto görevi yapan, karbondioksit, tozlar, su buharı, partiküller vs. maddelerin ısıyı absorbe ederek, Dünya'nın gide-rek ısınmasına yol açmasına sera etkisi adı verilir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi sera etkisinin meydana getireceği olaylardan birisidir?

- A) Hortum, kasırga, fırtına benzeri şiddetli rüzgârların oluşumunun azalması
B) Volkanik faaliyetlerin artış göstermesi
C) Buzulların etki alanının genişlemesi
D) Şiddetli yer sarsıntılarında artışların görülmesi
E) Kutuplara yakın, ortalama yükseltisi az deniz kıyısındaki ülkelerin bir kısmının sular altında kalması

6. Bir yörede aşırı sıcak ve soğuklar ile kuraklığın sıkça görülmesi; canlıların yaşamlarını olumsuz yönde etkilemekte, akarsular, göller ve göletlerin donmasına ve enerji üretiminde aksamalara neden olmaktadır.

Bu durum üzerinde yörenin aşağıdaki özelliklerinden hangisinin etkisi olduğu söylenemez?

- A) Karasallığının
B) Yer şekillerinin
C) Rüzgârların
D) Hava kütlelerinin
E) Yüz ölçümünün

7. Aşağıdaki ekstrem olaylardan hangisi diğerlerinden farklı bir nedene bağlı olarak oluşmuştur?

- A) 1907 yılında Çin'de ve 1965 – 1967 yılları arasında Hindistan'da etkili olan kuraklık sonucu yaşanan açlıktan yaklaşık 25,5 milyon insan etkilenmiştir.
- B) 22 Mayıs 1960'ta Şili açıklarındaki bir depremin neden olduğu tsunami, Pasifik Okyanusu'nda 15 saatte 12 bin 500 km yol alarak Hawai Adaları'nı da etkilemiş, 22 saat sonra da Japonya kıyılarını sular altında bırakmıştır.
- C) 1883 yılında Krakatua (Endonezya) Yanardağı'nın püskürmesi sonucunda atmosferin alt katlarında sıcaklık değerleri 0,1 ile 0,3 °C düşmüştür. Bu soğumanın etkisi yaklaşık iki yıl kadar hissedilmiştir.
- D) Shensi (Çin)'de 556 yılında yaşanan ve 830.000 kişinin yaşamını yitirdiği deprem, tarihe can kaybının en fazla olduğu deprem olarak geçmiştir.
- E) 9 Ekim 1963 günü İtalya'nın kuzeyindeki Vaint baraj gölünde meydana gelen kütle hareketinde 3.000 dolayında insan yaşamını yitirmiş, önemli ölçüde mal kayıpları olmuştur.

8. Aşağıdaki ekstrem olaylardan hangisi diğerlerinden farklı bir nedene bağlı olarak oluşur?

- A) Çölleşme
- B) Tayfun
- C) Su taşkınları
- D) Deprem
- E) Aşırı soğuklar

9. • 1900 yılının eylül ayında etkili olan kuvvetli rüzgârların meydana getirdiği dalgalar nedeniyle Galveston – Teksas'da çok sayıda insan hayatını kaybetmiş, Galveston şehrinin büyük bir bölümü sular altında kalmıştır.
- Haziran – kasım ayları arasında Florida'da saatte 80 – 120 km hızla ilerleyen tropikal hortumların çapı 300 ila 1000 km'yi bulur, güzergâhları binlerce km'ye ulaşabilir ve etkileri bir hafta devam eder.

Yukarıda verilen ekstrem olayların oluşum nedeni aşağıdakilerden hangisiyle açıklanabilir?

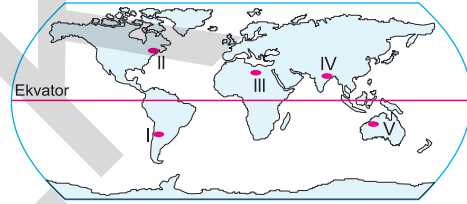
- A) Tsunaminin etkisiyle
- B) Klimatolojik karakterli ekstrem olayların meydana gelmesiyle
- C) Depremlerin meydana gelmesiyle
- D) Beşeri faaliyetlerin etkisiyle
- E) Gelgitin etkisiyle

10. Volkanik faaliyetlerin oluşumunda ve devamında ekstrem durumların yaşanması doğa süreçleri üzerinde önemli etkiler bırakabilmektedir. Patlamalar sonucu bol miktarda malzemenin yeryüzüne püskürmesi ile bir yandan volkanik araziler oluşurken bir yandan da duman ve küller atmosferi kaplayarak güneş ışınlarının yeryüzüne gelişini engeller.

Bu tür olayların aşağıdaki ülkelerden hangisinde görülmesi beklenmez?

- A) İzlanda
- B) Japonya
- C) İtalya
- D) Malezya
- E) Norveç

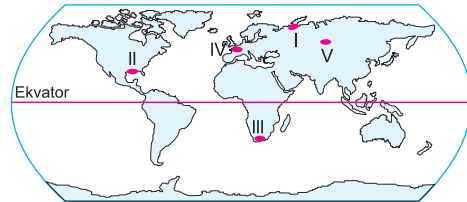
11.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış yörelerin hangisinde hidrolojik karakterli ekstrem olaylardan sel ve taşkınların yaşanma olasılığı daha azdır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

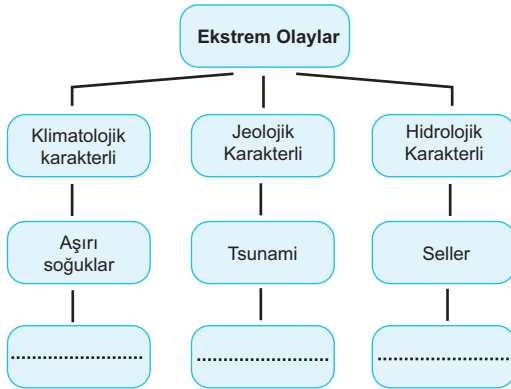
12.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış bölgelerin hangisinde tayfun ve kasırgaların daha fazla yaşandığı söylenebilir?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV
- E) V

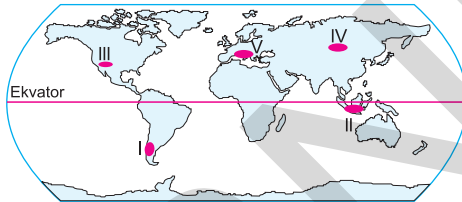
1.

Yukarıdaki kavram haritasında boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri yazılmalıdır?

- A) Kuraklık – Deprem – Fırtınalar
 B) Volkanizma – Kütle hareketleri – Kuraklık
 C) Şiddetli rüzgârlar – Volkanizma – Kuraklık
 D) Kütle hareketleri – Su taşkınları – Fırtınalar
 E) Fırtınalar – Aşırı yağışlar – Volkanizma

2.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış yörelerin hangisinde aktif volkanik olayların görülmesi beklenmez?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

- I. Tsunami
 II. Kuraklık
 III. Volkanizma
 IV. Su taşkınları

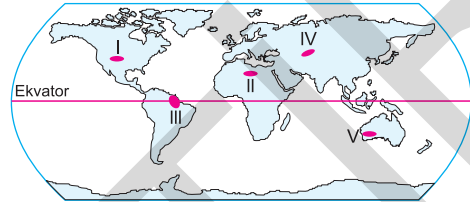
Yukarıdakilerden hangileri jeolojik karakterli doğa olaylarıdır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

4. Aşağıdaki ülkelerin hangisinde su taşkını ve heyelan olaylarına dayalı ekstrem durumların daha fazla yaşanması beklenir?

- A) Hindistan B) Finlandiya C) Hollanda
 D) Ukrayna E) Libya

5.

Yukarıdaki haritada numaralandırılmış yörelerin hangisinde kuraklıktan kaynaklanan ekstrem durumların yaşanması daha zordur?

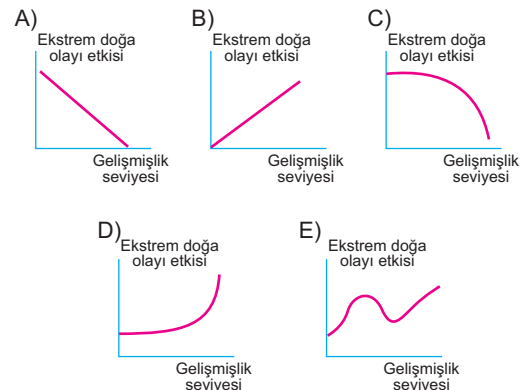
- A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Doğal bitki örtüsü gür orman olan bir ülkede, orman alanlarının hızla azalmasıyla birlikte aşağıdakilerden hangisinin görülmesi beklenmez?

- A) Bazı yabani hayvan türlerinin yok olma tehlikesiyle karşı karşıya kalması
 B) Sel ve taşkın olaylarının artması
 C) Toprak kaymalarının artması
 D) Hava kirliliğinin artması
 E) Yer altı su seviyesinin artması

7. Ekstrem doğa olaylarının şiddeti ve etkisi ülkelerin gelişmişlik seviyesi ile yakından ilişkilidir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisinde ekstrem doğa olayı etkisi ile ülkelerin gelişmişlik seviyesi arasındaki ilişki doğru verilmiştir?

8. Aşağıda bazı ülkeler ve bu ülkelerde görülebilecek ekstrem olaylar gösterilmiştir.

Ülke	Deprem	Sel	Kuraklık
Bangladeş	✓	✓	
Somali		✓	
Hindistan			✓
Japonya	✓		

Tabloda verilen bilgilerin doğru olabilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) Bangladeş'te görülen sel felaketindeki işaret kaldırılmalı
 B) Somali ile Hindistan ülkeleri yer değiştirilmeli
 C) Japonya'da yer alan depremdaki işaret sel felaketine konulmalı
 D) Hindistan ile Japonya ülkeleri yer değiştirilmeli
 E) Japonya'da görülen ekstrem olay kuraklık olarak işaretlenmeli

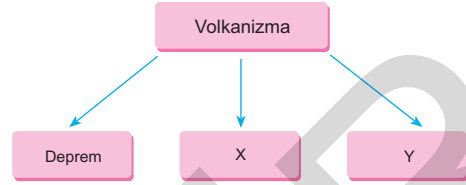
9. Aşağıdaki ekstrem olay - görüldüğü ülke eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Tsunami – Endonezya
 B) Sel – Bangladeş
 C) Aktif volkanizma – İtalya
 D) Tektonik deprem – Finlandiya
 E) Kasırga – ABD

10. Aşağıdaki ekstrem olaylardan hangisi jeolojik karakterlidir?

- A) Ağaçlar ve bitkilerin toprak tabakası ve anakaya ile birlikte yerinden sökülerek yamaç aşağı taşınması
 B) Kütle hareketleri sonucu can ve mal kayıplarının olması
 C) Levha sınırlarında, yeni büyük kırılmaların yaşanması
 D) Yağış azlığı nedeniyle kuraklığın yaşanması
 E) Su toplama havzalarına düşen yağış değerlerinin ortalamaların üstüne çıkması

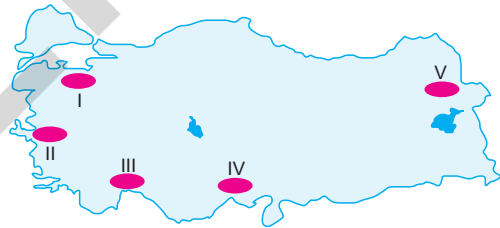
11. Aşağıdaki kavram haritasında bir ekstrem olayın başka ekstrem olayı tetikleyebileceği gösterilmiştir.

Verilen kavram haritasından boş bırakılan X ve Y yerlerine aşağıdakilerden hangilerinin getirilmesi gerekir?

X	Y
A) Aşırı yağışlar	Kuraklık
B) Tsunami	Heyelan
C) Sel	Taşkın
D) Kasırga	Fırtına
E) Kuraklık	Tsunami

12. Aşağıdaki haritada bazı bölgeler taralı olarak verilmiştir.

Ocak ayında 15 °C sıcaklığın ölçülmesi Türkiye haritasında verilen merkezlerden hangisi için bir ekstrem olaydır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

13. Bazı ekstrem olayın afete dönüşmesinde insan faktörü de etkili olmaktadır.

Buna göre;

- I. Sel ve taşkınlar
 II. Heyelan
 III. Deprem
 IV. Kasırga

ekstrem olaylardan meydana gelmesinde buna benzer bir durum daha fazla yaşanır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

1. ve 2. soruları parçaya göre cevaplayınız.

Kansai Havalanı

4 km uzunluğa ve 2,5 km genişliğe sahip yapay bir ada üzerine kurulu olan havaalanı Osaka'ya yakın olması sebebiyle inşa edilmiştir. 1989 yılında yapımı biten ve üç ayrı tepeden 21 milyon metre küp toprak ile doldurulmuş, hava alanı 10,000 işçi ve 80 gemi kullanılarak 3 yılda bitirilmiştir. 1990 yılında ise 3 kilometrelik bir köprü ile anakarayla bağlantı sağlanmıştır. Bu köprü'nün maliyeti ise 1 milyar ABD dolarıdır. Japonya Kansai Uluslararası Havaalanı, Osaka Körfezindeki yapay dolgu bir ada üzerinde yapılan inşaatı ile dillere destan bir havaalanı. 1100 hektar üzerine kurulu Kansai havaalanı başlarda tartışma yaratsa da, Kobe depreminden neredeyse hasarsız çıkması sonucu insanların güvenini kazandı. Hava trafiğinin yoğun olmasından dolayı Japonya'da benzeri havaalanlarının ve yapay adaların sayısının artması bekleniyor. Kansai Havaalanı inşaatına mühendislik alanında bir devrim gözüyle bakılıyor. Öyle ki, ASCE American Society of Civil Engineers (Amerikan İnşaat Mühendisleri Topluluğu) 2001 yılında verdiği ödüllerde, inşaat mühendisliğinde 20.Yüzyıl'a damgasını vuran 10 milenyum yapı arasında, 2.sıraya Kansai havaalanını koymuştur.

1. Verilen parçaya bakılarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Japonya'nın arazilerini en verimli şekilde kullandığı
- B) Ülkelerin gelişmesinin fazla olmasının doğaya müdahaleyi artırdığı
- C) Kıyı kullanımında ve denizin doldurulmasında Japonlar'ın ileri derecede bilgileri olduğu
- D) Denizlerin doldurulmasının biyoçeşitliliğe zarar verdiği
- E) Teknolojik imkanların artmasının, insanların doğayı en üst düzeyde kullanmasını sağladığı

2. Parçada verilen kıyı kullanımına ve doğa insan arasındaki etkileşime benzer bir örnek ülke ve yaptığı faaliyet aşağıdakilerin hangisinde yer almaktadır?

- A) ABD → Central Valley Projesi
- B) Türkiye → Marmaray Projesi
- C) Hollanda → Polder Ovaları Projesi
- D) Libya → Yapay Nehir Projesi
- E) İngiltere → Manş Tüneli Projesi

3. I. İnsan ile doğa sürekli etkileşim hâlinindedir.
 II. Gelişmişlik seviyesi arttıkça insanların doğaya müdahalesi de artmaktadır.
 III. Özellikle Sanayi Devrimi'nden sonra ülkelerin doğaya müdahalesi azalmıştır.
 IV. Hollanda'nın Polder Projesi Türkiye'deki GAP'a benzemektedir.
 V. Manş Tünelinin yapılması İngiltere ile Almanya'yı birbirine bağlamıştır.
 VI. ABD'deki Central Valley Projesi Türkiye'deki GAP'a benzemektedir.
 VII. Japonya, Hollanda gibi ülkeler denizden toprak kazanan ülkelerdir.

Yukarıda verilen bilgilerin doğru (D) - yanlış (Y) olarak eşleştirilmesi aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

D	Y
A) I, II, III, IV	V, VI, VII
B) I, II, VI, VII	III, IV, V
C) II, III, IV, V	I, VI, VII
D) IV, V, VI	I, II, III, VII
E) IV, V, VI, VII	I, II, III

4. (I) İnsan ile doğal ortam sürekli etkileşim hâlinde olmuştur. (II) Özellikle bu etkileşim Sanayi Devrimi ile birlikte çok artmıştır. (III) Gelişmiş ülkelerin çevre bilincine sahip olması bu etkileşimi biraz olsun azaltmıştır. (IV) Bu nedenle Avrupa ülkeleri artık toprak, orman gibi doğal mekanlara daha dikkatli davranmaktadır. (V) Geri kalmış ülkeler ise doğaya hâlâ müdahale edemediklerinden bu ülkelerin doğaya zarar da verdikleri söylenemez.

Yukarıda parçada numaralandırılarak verilen cümlelerin hangilerinde hata yapıldığı söylenebilir?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve IV
- D) III ve V
- E) IV ve V

5. İnsanların doğal sistemlerin işleyişine ilişkin müdahaleleri, aşağıdakilerden hangisiyle en üst düzeye ulaştırmıştır?

- A) Tarımda makine kullanımının başlamasıyla
- B) I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla
- C) Coğrafi Keşifler'in başlamasıyla
- D) Sanayi Devrimi'yle
- E) Köyden kente göçlerin hızlanmasıyla

6. Hollanda kıyılarının büyük bir bölümünün deniz seviyesinde veya deniz seviyesinin altında olması nedeniyle fırtınalar ve deniz seviyesindeki yükselmeler birleşince bölge kıyı taşkınları ve su erozyonu açısından hassas bir hâl almaktadır.

Bu durum, ülkede aşağıdakilerden hangisine katkıda bulunmamıştır?

- A) Kara ve demir yolu ulaşımının gelişimine
- B) Nehir ve deniz dibi tarama çalışmalarına
- C) Su baskınından korunma çabalarına
- D) Taşkın koruma sahaları yapımına
- E) Arazi ıslahı ve denizden toprak kazanmaya

7. Aşağıdakilerden hangisinin oluşumunda, insanların doğal sistemlerin işleyişine müdahalesi daha fazladır?

- A) Bir bölgenin iklim özelliklerinde yıllar arasında değişmelerin meydana gelmesinde
- B) Yaz kuraklığının fazla olduğu bölgelerde, doğal yollardan oluşan orman yangınlarının oluşumunda
- C) Şiddetli yer sarsıntıları sonucunda çok sayıda insanın yaşamını yitirmesinde
- D) Son yüzyılda atmosferdeki karbondioksit oranının artmasında
- E) Volkanik püskürmelerin olduğu yerlerde yerleşim alanlarının zarar görmesinde

8. İnsan ve doğa sürekli etkileşim hâlinindedir. İlk insanlar uzun bir süre doğal sistemin işleyişine bağımlı bir yaşam sürdürmüşlerdir. Daha sonra yeryüzünü ve doğal sistemlerin işleyişini tanıdıkça doğaya müdahale etmeye başlamışlardır.

İnsanın doğaya müdahalesi ilk olarak aşağıdakilerden hangisi ile başlamıştır?

- A) Tarım
- B) Ticaret
- C) Turizm
- D) Endüstri
- E) Madencilik

- 9. I. Arazi ıslahının yapılması
- II. Polder sistemiyle denizden toprak kazanılması
- III. Taşkın koruma sahalarının yapılması
- IV. Kıyı setleri inşaatının yapılması

Yukarıdaki insanın doğaya müdahalesi sonucunda yapılan uygulamalar, aşağıdaki ülkelerden hangisinde gerçekleştirilmiştir?

- A) Kanada
- B) Fransa
- C) Arjantin
- D) İngiltere
- E) Hollanda

10. Aşağıdakilerden hangisi doğanın insana etkisine örnektir?

- A) Fay hatlarının fazla olduğu alanlarda kaplıca turizminin gelişmesi
- B) Fabrika sayısının artmasıyla doğal kaynak kullanımının fazlalaşması
- C) Tarımda makineleşmenin artmasıyla mera ve orman alanlarının azalması
- D) Sabanın icat edilmesiyle tarım alanlarının genişlemesi
- E) Ulaşım çeşitliliğinin artmasıyla ticaretin gelişmesi

11. İnsanlar, yeryüzünü tanıdıkça ve yeryüzü hakkındaki bilgilerini artırdıkça doğal sistemlere müdahale etmeye başlamışlardır. İnsanın bu müdahalesi Sanayi Devrimi ile en üst düzeye ulaşmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi insanın doğaya müdahalesi sonucu oluşmamıştır?

- A) Dünya'nın en büyük su nakli projesi olan, Libya'daki Büyük Yapay Nehir Projesi'nin hazırlanması
- B) Sulama projesi sayesinde Kaliforniya'da eskiden çöl alanı olan Central Valley'in verimli bir tarım alanına dönüştürülmesi
- C) Eskiden ticaret limanı olan Efes Antik Kenti'nin, Küçük Menderes Nehri'nin getirdiği alüvyonlarla dolması ve denizle bağlantısının kopması
- D) Fransa ve İngiltere arasındaki Manş Denizi'nin altından geçişi sağlayan Manş Tüneli'nin açılması
- E) İsviçre Alpleri'nin olumsuz coğrafi şartlarına rağmen uzun tünel ve viyadüklerin yapılması

1. Coğrafya Öğretmeni İbrahim Bey; “Küresel ısınmadan kaynaklı sorunlar, gelecekte birbirine bağlı birçok olayı ortaya çıkaracaktır. Bu olaylardan bazıları zincirleme olarak hangileridir?” diyerek öğrencilerine bir soru sormuştur. Öğrencilerden; Emine: Küresel ısınmaya bağlı olarak buzullar eriyecektir.

Furkan: Buzul erimesiyle birlikte okyanusların ve denizlerin sıcaklık ve tuzluluk oranı değişecektir.

Fatma: Akıntı sistemlerinin etkilenmesine bağlı olarak iklim koşulları değişecektir.

Elif: İklim koşullarının değişmesi ile birlikte bitki ve hayvan türlerinin yaşam alanları değişecektir.

Hamza: Okyanus ve denizlerdeki tuzluluk ve sıcaklık değişmesi sonucu akıntı sistemleri etkilenecektir. diye cevaplar almıştır.

Yukarıdaki öğrencilerin söyledikleri olayların zincirleme sonucunun doğru olabilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) Emine ile Fatma yer değiştirmeli
- B) Elif, Furkan’dan sonraya alınmalı
- C) Hamza, Fatma’dan önceye alınmalı
- D) Furkan, Hamza’dan önceye alınmalı
- E) Elif ile Emine yer değiştirmeli

2. Küresel iklim değişimi, insanların atmosferdeki kimyasalların dengesini bozması ve atmosferin sera etkisine müdahalesi ile gerçekleşmiştir. Küresel iklim değişimine neden olan en önemli faktör bazı insan faaliyetleridir.

Aşağıdakilerden hangisi küresel iklim değişimine neden olan insan faaliyetlerinden değildir?

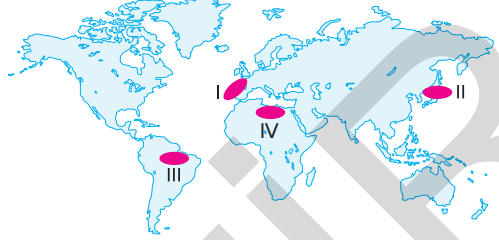
- A) Jeotermal kaynaklarda su buharı kullanımı
- B) Fosil yakıtların sanayide kullanımı
- C) Tarım uygulamaları
- D) Şehir ısı adası
- E) Atıklar

3. Küresel ısınmanın sonucu olarak buzullar eriyecektir. Buzulların erimesiyle birlikte doğal olarak denizlerin seviyesi de yükselecektir. Bu yükselmeden en fazla deniz kıyısında yer alan ve ortalama yükseltisi az olan ülkeler etkilenecektir.

Buna göre, yer şekli özellikleri göz önüne alındığında, aşağıdaki ülkelerden hangisi deniz seviyesi yükselmesinden daha fazla etkilenebilir?

- A) Hollanda
- B) Mısır
- C) İspanya
- D) Fransa
- E) İtalya

4. Sanayileşmeye bağlı olarak atmosfere salınan sera gazı arttıkça küresel ısınma gerçekleşecek ve bunun sonucunda doğal sistemler etkilenecektir.

Yukarıdaki numaralı alanların hangilerinin küresel ısınmaya etkisi daha azdır?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

5. Küresel iklim değişiminin ilerleyen yıllarda çok fazla artması;

- I. heyelan ve kütle hareketlerinin artması,
- II. mevsimlerin başlangıç ve bitiş tarihlerinin değişmesi,
- III. kuraklık ve orman yangınlarının artması,
- IV. şiddetli depremlerin yaşanması

gibi yargılardan hangileri üzerinde daha fazla etkili olur?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

6. Çölleşme; kurak, yarıkurak iklim bölgelerinde toprağın susuz kalması ve çoraklaşmasıdır.

Aşağıdakilerden hangisi çölleşmenin nedenlerinden değildir?

- A) Küresel ısınma sonucu yaşanan kuraklığın artması
- B) Ekosistemde biyoçeşitliliğin azalması
- C) Bitki topluluğunun tahrip edilmesi
- D) Hızlı nüfus artışı ve su kaynaklarının aşırı kullanılması
- E) Tarım ve sulama sisteminde yanlış uygulamaların yapılması

7. Aşağıdakilerden hangisi küresel iklim değişimine yol açan karbon gazlarını azaltmak için yapılması gereken çalışmalar arasında gösterilemez?

- A) Güneş ve rüzgâr gibi yenilenebilen alternatif enerji kaynaklarının kullanımının artırılması
- B) Yeşil alanların korunması ve ağaçlandırma çalışmalarının artırılması
- C) Kömür ve petrol gibi fosil yakıtların kullanımının azaltılması
- D) Tarımsal alanlarda kullanılan kimyasal gübrelerin kullanımının azaltılması
- E) Sanayi tesislerinden atmosfere bırakılan sera gazlarının azaltılması

8. Küresel iklim değişimine bağlı hava sıcaklığının yükselmesinin doğal sistemler üzerindeki etkileri arasında;

- I. volkanik olayların artması,
- II. kuraklığın artması,
- III. akarsuların hidroelektrik enerji potansiyellerinin azalması,
- IV. deniz seviyesinin yükselmesi

gibi durumlardan hangileri gösterilemez?

- A) I ve II
- B) I ve III
- C) II ve III
- D) II ve IV
- E) III ve IV

9. Aşağıdakilerden hangisi, küresel ısınmaya bağlı olarak okyanus sularında meydana gelebilecek değişimin meydana getireceği sonuçlar arasında gösterilemez?

- A) Ekvator ile kutuplar arasındaki akıntıların azalması
- B) Büyük iklim değişikliklerinin görülmesi
- C) Denizlerdeki bazı balık türlerinin yok olması
- D) Okyanus ortası sırtlarının genişlemesi
- E) Okyanus sularının ısınması

10. Aşağıdakilerden hangisi, küresel ısınmaya bağlı olarak yaşanabilecek olaylar arasında gösterilemez?

- A) Havada bulunan gazların oranının değişiklik göstermesi
- B) Erozyon olaylarının artış göstermesi
- C) Deniz seviyelerinin yükselmesi
- D) Buzulların kapladığı alanın azalması
- E) Atmosferdeki su buharının azalması

11. Manş Denizi'nin altından geçişi sağlayan Manş Tüneli, 38 km'lik su altında kalan bölümüyle yer yüzünün en uzun su altı tüneldir. Tünel denizin 91 metre altında inşa edilmiştir.

Manş Tüneli, aşağıdaki ülkelerden hangi ikisi arasındaki ulaşımı sağlamaktadır?

- A) İngiltere – Fransa
- B) Meksika – ABD
- C) Norveç - Danimarka
- D) İspanya – Cezayir
- E) İtalya – Hırvatistan

12. Kasırga, hortum, tayfun adı verilen meteorolojik olaylar, aşağıda yerlerden hangilerinde daha yaygın olarak görülür?

- A) Orta kuşakta etrafı dağlarla çevrili çukur alanlarda
- B) Kutuplardaki yüksek basınç alanlarında
- C) Tropikal alçak basınç alanlarında
- D) Yer şekilleri engebeli olan bölgelerde
- E) Orta kuşak okyanuslarında

1. I. Birden fazla çocuğu olan ailelerden vergi alınması
II. İş gücü açığını kapatmak için göçmen kabul edilmesi
III. Aile planlaması uygulamalarının yaygınlaştırılması
IV. Çok çocuk sahibi olmayı özendirici kampanyaların düzenlenmesi

Yukarıdaki uygulamalardan hangileri nüfus artış hızını azaltmayı amaçlayan ülkelerin uyguladığı politikalardan değildir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

2. Aşağıdakilerden hangisi gelişmekte olan ülkelerin öncelikle uygulaması gereken nüfus politikalarından biridir?

- A) Dış göçü teşvik edici uygulamalar
B) Nüfus artış hızını artırmaya yönelik uygulamalar
C) Nüfus dağılımını düzenlemeye yönelik uygulamalar
D) Nüfusun nitelik ve niceliğini iyileştirmeye yönelik uygulamalar
E) Tarımla uğraşan nüfusu azaltmaya yönelik çalışmalar

3. Aşağıdakilerden hangisi hızlı nüfus artışının olumsuz sonuçlarından biridir?

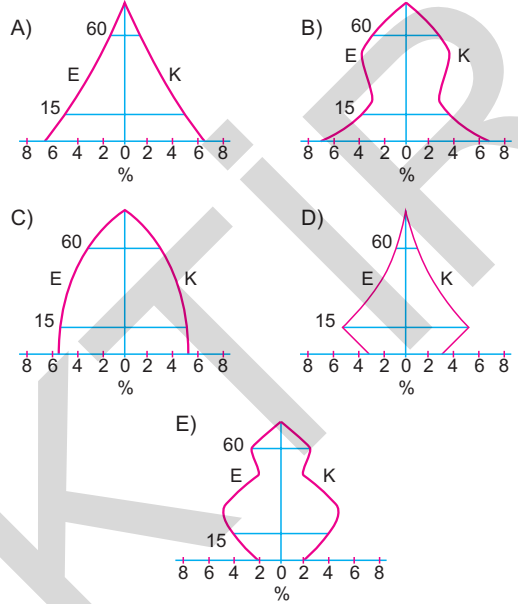
- A) Mal ve hizmetlere talebin artması
B) Üretim ve vergi gelirinin artması
C) Yeni iş kollarının ortaya çıkması
D) İş gücü potansiyelinin artması
E) Doğal kaynakların tüketiminin artması

4. I. Almanya
II. Endonezya
III. Çin
IV. Hollanda

Yukarıdaki ülkelerden hangilerinde hızlı nüfus artışı sorun oluşturmaz?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıdaki nüfus piramitlerinden hangisi gelişmiş bir ülkede son yıllarda nüfus artışı hızını artırma-ya yönelik politikalardan olumlu sonuç alan bir ülkeye ait olabilir?

6. Bir ülkede yaşlı ve olgun nüfus oranının genç nüfus oranından fazla olması, aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Genç bağımlı nüfus oranının fazla olduğunun
B) Nüfus artış hızının az olduğunun
C) Nüfus miktarının fazla olduğunun
D) Ulusal gelirin az olduğunun
E) Çalışan nüfusunun yaş ortalamasının düşük olduğunun

7. Nüfus artışının düşük olması veya nüfusunun azalması bazı ülkelerin varlığını ve geleceğini tehdit etmektedir.

Aşağıdaki ülkelerden hangisi, yukarıda sözü edilen duruma örnek olarak gösterilebilir?

- A) Almanya B) İran C) Mısır
D) Hindistan E) Somali

8. Fransa'da nüfus artış hızının düşmesinin nedenleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Eğitim seviyesinin yüksek olması
- B) Çalışan kadın nüfus oranının fazla olması
- C) Doğum oranlarının düşük olması
- D) Kalkınma düzeyinin yüksek olması
- E) Aile planlamasının uygulanması

9. Aşağıdakilerden hangisi, nüfus artış hızı yüksek ülkelerin karşılaşılabileceği sorunlardan biri değildir?

- A) Eğitim hizmetlerinin aksaması
- B) İş olanaklarının azalması
- C) Sağlık hizmetlerinin aksaması
- D) Mal ve hizmetlere talebin artması
- E) Doğal kaynakların hızla tükenmesi

10. Bazı ülkelerde hızlı nüfus artışının sorun olması aşağıdakilerden hangisine bağlanabilir?

- A) Kırsal alanlardan kentlere göçlerin olmasına
- B) Tarım sektöründe çalışan nüfus oranının fazla olmasına
- C) Tarım arazilerinin az olmasına
- D) Genç nüfus oranının fazla olmasına
- E) İş olanaklarının fazla olmasına

11. Japonya'nın nüfus artış hızının sürekli düşmesinde aşağıdakilerden hangisi daha etkili olmuştur?

- A) Ülkenin gelişmişlik düzeyinin artması
- B) Ticaret faaliyetlerinin yoğunluğu
- C) Dış göçler
- D) Savaşlar
- E) Doğal afetlerin fazla olması

12. Nüfus artış hızını artırmaya yönelik politikalar izleyen ve bu politikada başarılı olan bir ülkenin nüfus piramidinde,

- I. 0 – 4
- II. 40 – 44
- III. 75 – 79

yaş gruplarından hangilerinin oranında öncelikli olarak artış olması beklenir?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- C) Yalnız III
- D) I ve II
- E) II ve III

13. Aşağıdakilerden hangisi, hızlı nüfus artışının sonuçlarından biri değildir?

- A) Doğal kaynakların kullanımının artması
- B) İşsizliğin artması
- C) Ülke tasarruflarının azalması
- D) Kalkınma hızının artması
- E) Nüfusa dayalı yatırımların artması

14. Aşağıdaki ülkelerden hangisi nüfus artış hızını azaltıcı politikalar izlemektedir?

- A) Hollanda
- B) Hindistan
- C) Fransa
- D) ABD
- E) İsveç

15. Farklı nüfus politikaları izleyen ülkeler özellikle aşağıdakilerden hangisi yönüyle farklılık gösterir?

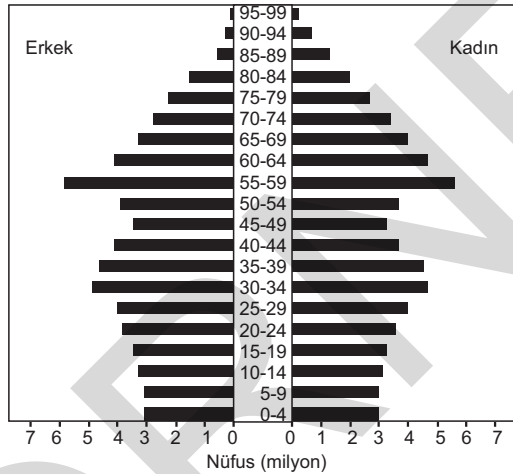
- A) İklim özellikleri
- B) Kadın ve erkek nüfus oranı
- C) Yeryüzü şekilleri
- D) Coğrafi koşulları
- E) Gelişmişlik düzeyleri

- I. Konut tipleri
II. Nüfusun eğitim özelliği
III. Doğal kaynakların kullanımı
IV. Kadınların iş hayatındaki etkisi

Yukarıda verilenlerden hangileri nüfus artışında daha çok etkilidir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- Aşağıda Japonya'ya ait nüfus yaş grafiği gösterilmiştir.

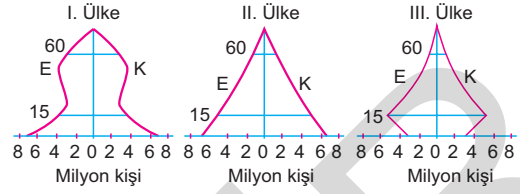
Grafikteki bilgilerden yararlanarak Japonya ile ilgili;

- Doğum oranlarının arttığı
- Nüfus artış hızının azaldığı
- Dışardan göç aldığı
- Tüm yaş gruplarında kadın ve erkek nüfusun birbirine eşit olduğu

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve IV E) III ve IV

- Aşağıda 2019 yılında üç ülkenin yaş gruplarına göre nüfus grafikleri gösterilmiştir.

Grafiklerden yararlanarak ülke nüfusları ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangilerine ulaşamaz?

- II. ülkenin nüfus artış hızı en fazladır.
- II. ülkenin nüfus miktarı I. ülkeden fazladır.
- III. ülkede doğum oranı son yıllarda azalmıştır.
- I. ülkedeki yaşlı nüfus oranı II. ülkeden fazladır.
- I. ülke son yıllarda nüfus artış hızının artırma-ya yönelik politikalar izlemektedir.

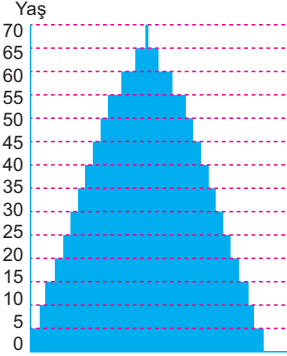
- Aşağıdaki tabloda, Japonya'nın bazı yıllardaki nüfusunun yaş gruplarına göre dağılımı verilmiştir.

Yıllar	Yaş Grupları		
	0-14 yaş (milyon kişi)	15-64 yaş (milyon kişi)	65+ yaş (milyon kişi)
1970	28,4	61,5	5,3
1995	25,9	82,3	12,4
2009	18,0	85,4	23,5

Grafikteki bilgilere göre, aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- Nüfus artış hızı düşmüştür.
- 65 yaş üstü nüfus 4 kattan fazla artmıştır.
- 1995 yılındaki 0 - 14 yaş grubundaki nüfus miktarı 2009 yılı 65+ yaş grubundaki nüfus miktarından azdır.
- Nüfus yaşlanmaya doğru gitmektedir.
- 1970 - 2009 yılları arasında 0 - 14 yaş grubundaki nüfus sürekli azalmıştır.

5. Aşağıdaki grafikte bir ülkenin nüfus piramidi gösterilmiştir.

Yukarıdaki nüfus piramidi aşağıdaki ülkelerden hangisine ait olabilir?

- A) Kanada B) Hollanda C) Japonya
D) İran E) Belçika

6. Elif:

Geçen gün haberlerde izledim, Rusya, saat 23:00 ile 8:00 arasında alkol satışının yasaklandığını duyurdu. Ülkede erkeklerin ölüm nedenlerinin % 20'sinin, kadınların ise yaklaşık % 17'sinin, alkole bağlı gerçekleştiği belirtildi. Zaten ülke nüfus artış hızını azaltmaya çalışmaktadır. Bu şekilde önlem alınarak ölüm oranları azalacak ve yaşam süresi uzayacaktır." demiştir.

Emre ise; "Elif dediklerinde bir hata olmalı" demiştir.

Buna göre, Elif'in söylediklerine bakıldığında hangi cümlede bir hata yapıldığı söylenebilir?

- A) Rusya'nın alkolü yasakladığında
B) Erkek ve kadınların ölüm nedenlerinin alkole bağlı olduğunda
C) Rusya'nın nüfus artış hızını düşürmeye çalıştığında
D) Alkol yasağının ölüm oranlarını azaltacağında
E) Ülkenin nüfus konusunda dikkatli davrandığında

7. ve 8. soruları parçaya göre cevaplayınız.

Nüfus politikalarını etkileyen etmenlerden biri de nüfusa ilgili teorilerdir. Bu teorilerden en etkili olanı Thomas Malthus'un 1789 yılında ileri sürdüğü görüştür. Bu görüşe göre nüfus geometrik hızla artarken, (1, 2, 4, 8, 16), doğal kaynaklar aritmetik olarak artmaktadır. (1, 2, 3, 4, 5....) Malthus yeryüzünde yaşanan kıtlık, yoksulluk ve toplumsal bunalımların temel nedeni olarak nüfus artışını ileri sürmüştür. Bu görüş uzun bir süre Avrupa ülkeleri tarafından benimsenmiştir. Ancak daha sonra asıl nedenin nüfus artışı değil doğal kaynakların büyük bir bölümünün küçük bir azınlığının kullanımında olduğu görüşü kabul edilmiştir.

7. Dünya'daki bazı ülkeler, bilim adamlarının görüşlerini dikkate alır. Bu görüşü kendi ülkeleri için bir politika hâline getirebilir.

Malthus'un görüşünü günümüzde aşağıdaki ülkelerden hangisinin desteklediği söylenebilir?

- A) Almanya B) ABD C) Türkiye
D) İngiltere E) Çin

8. Parçada verilen bilgilere bakıldığında, Thomas Malthus'un görüşleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Ülkelerin gelişmişliğini tamamlayabilmeleri için nüfus artış hızını düşürmesi gerektiğine
B) Dünya'da yaşanan birçok sorunun temelinde nüfusun fazla olmasının yattığına
C) Nüfusun fazla olmasının bazı ülkelerin politikalarında etkili olduğuna
D) Nüfus politikalarında farklı teorilerin olduğuna
E) Malthus'un görüşünün Avrupa ülkeleri tarafından günümüzde de kabul gördüğüne

1. Aşağıda Türkiye'de uygulanan nüfus politikaları ile karşılarında verilen uygulamaların yapıldığı dönemlerden hangisi yanlıştır?

- A) Göçlerle nüfusun artırılmaya çalışılması → 1923 - 1965 Dönemi
 B) Devlet yöneticilerinin aileleri üç veya daha fazla çocuk sahibi olmaları konusunda teşvikleri → 2005 Sonrası Dönemi
 C) Türk Ceza Kanunu'nda nüfus artışı ile ilgili madde hükümlerinin yürürlükten kaldırılması → 1965 - 1980 Dönemi
 D) Beş ve daha fazla çocuğu olan ailelerin yol vergisinden muaf tutulması → 1980 - 2005 Dönemi
 E) Kısırlaştırma ve gebeliği önleyici bilgileri yaymanın suç sayılması → 1923 - 1965 Dönemi

2. Aşağıda Türkiye'deki nüfus politikaları dönemlerine ait bazı uygulamalar verilmiştir.

- I. Çalışan annelerin doğum izin sürelerinin uzatılması
 II. Aile planlaması kavramının Anayasa'da yer alması
 III. Yurt dışına yönelik işçi göçünün özendirilmesi
 IV. Gebeliğin sona erdirilmesinin serbest bırakılması
 V. İlk Nüfus Planlaması Kanunu'nun çıkarılması

Yukarıda verilen uygulamalar ikiyeşerli gruplandırıldığında hangisi dışta kalır?

- A) I B) II C) III D) IV E) V

3. I. Göçleri önlemek için göçmenlere gümrük vergisinin getirilmesi
 II. Çok çocuklu ailelere hazineye ait toprakların dağıtılması
 III. Kimsesiz çocukları korumak için çocuk esirgeme kurumlarının sayısının artırılması
 IV. Evli ve iki çocuktan fazla çocuğu olan memurların maaşlarından çocuk kesintisinin yapılması

Yukarıdakilerden hangisi 1923 - 1965 Dönemi'nde ülkemizde uygulanan nüfus politikalarının özelliklerindendir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

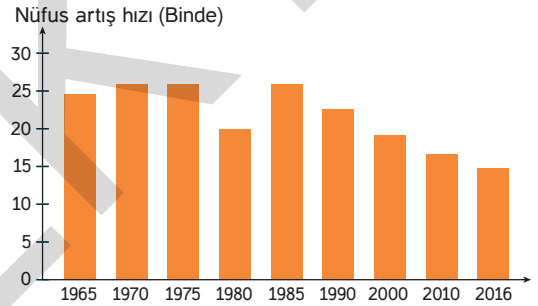
4. Türkiye'de 1963 - 2014 Dönemi'nde nüfus artış hızının düşürülmesi için;

- I. Gebeliği önleyici yöntemlerin teşvik edilmesi
 II. Evlenme yaşının yükseltilmesi
 III. Kürtajın yasak edilmesi
 IV. Doğum kontrolünün yasak edilmesi

uygulamalarından hangileri yapılmıştır?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III
 D) II ve IV E) III ve IV

5. Aşağıdaki grafikte 1965 - 2016 yılları arasında Türkiye'de nüfus artış hızı binde olarak verilmiştir.

Yalnızca grafikteki bilgiler dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Nüfus artış hızının binde olarak en düşük olduğu yıl 2016'dır
 B) 1970, 1975 ve 1985 yıllarındaki nüfus miktarları aynıdır.
 C) Nüfus artış hızı oranı 1985'ten sonra sürekli olarak düşmüştür.
 D) 1965 ve 1980 yıllarından sonra nüfus artış hızı oranları artmıştır.
 E) 1965 - 2016 yılları arasında nüfus artış hızı binde otuzun altındadır.

6. Aşağıdakilerden hangisi Türkiye nüfusunda gelecekte beklenen değişimlerden biri değildir?

- A) Nüfus artış hızı azalacaktır.
 B) Yaşlı nüfus oranı artacaktır.
 C) Erkek nüfus oranı artacaktır.
 D) Çocuk nüfus oranı azalacaktır.
 E) Nüfusun büyük bir kısmı batıda toplanacaktır.

7. Türkiye'de doğum, ölüm ve göçler sonucu değişen nüfus özellikleriyle birlikte nüfus politikalarında da önemli değişiklikler olmuştur. Cumhuriyet'ten günümüze kadar bu değişim farklı dönemlerde uygulanan politikalar ile desteklenmiştir.

Buna göre, aşağıda ülkemizdeki nüfus politikalarının uygulandığı dönemler ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

- A) 1923-1965 Dönemi: Nüfus artış hızını yükseltmeyi amaçlayan politikalar uygulanmıştır.
- B) 1965-1980 Dönemi: Nüfus artış hızını düşürmeyi amaçlayan politikalar uygulanmıştır.
- C) 1980-2005 Dönemi: 1980'li yıllarla birlikte değişen sosyal, siyasi ve ekonomik şartlar nüfus artışına yönelik soruna farklı bir bakış açısı getirmiştir.
- D) 1965-1980 Dönemi: Nüfus Planlaması Kanunu çıkarılmış ve nüfus artış hızı düşürülmeye çalışılmıştır.
- E) 1923-1965 Dönemi: Evlilik yaşı yükseltilmiş ve aile planlamasına geçilmiştir.

8. Türkiye'deki bir gazete haberinde, prim ve vergi teşviklerinin yanında çocuk sahibi çalışanların hayatını kolaylaştıran düzenlemeler de yapıldı. Hem işçi hem de memur kadınlar doğumdan sonra 6 aya kadar yarım mesai yapabilecek. Ayrıca işçi kadınlar ve babalar, çocuk okul çağına gelene kadar istedikleri bir zaman süresince yarım gün çalışabilecekler, denmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi ülkemizde bu uygulamanın yapılmasının nedenlerindendir?

- A) Nüfus artış hızının yükselmesi
- B) Ekonomik kaybın artması
- C) İşsizliğin yükselmesi
- D) Nüfus artış hızının düşmesi
- E) Kadınların iş hayatında daha başarılı olması

9. Dünyanın birçok ülkesinde hızlı nüfus artışı, çeşitli problemlere yol açtığı gibi ülkemizde de bazı sorunlara yol açmaktadır.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de hızlı nüfus artışının neden olduğu sorunlardan değildir?

- A) Ülkemizde kişi başına düşen milli gelir azalır.
- B) Türkiye'de işsizlik oranı artar.
- C) Ülkemizde işçi ücretleri azalır.
- D) Türkiye'nin doğal kaynaklarının tüketimi artar.
- E) Ülkemizde nüfusa bağlı yatırımlar artar ve tasarruflar azalır.

10. Ülkemizde uygulanan Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'na göre aşağıdakilerden hangisi 2014'ten sonra nüfus artış hızının artırılmasına yönelik benimsenen politikalardan değildir?

- A) Genç ve dinamik nüfus yapısının korunması
- B) Doğurganlıktaki hızlı düşüşün önüne geçilmesi
- C) Kadınlara yönelik iş ve aile yaşamının uygun hâle getirilmesi
- D) Çalışanlar için doğuma bağlı izin ve hakların geliştirilmesi
- E) Yaşlı nüfusun aktif nüfus içerisindeki payının artırılması

11. Cumhuriyetin kurulduğu dönem ülkemizde, hem tarım alanlarını hem de diğer doğal kaynakları işlemek için insan gücüne olan ihtiyaç fazlaydı. Buna göre cumhuriyetin ilk yıllarında ülkemizin kalkınması ve savunulması için nüfus artış hızımızın artırılması gerekmekteydi. Bu nedenle 1923 ile 1965 yılları arasında Türkiye'de nüfus artış hızını artırmaya yönelik politikalar benimsenmiştir. Benimsenen bu politikalar sonucunda İkinci Dünya Savaşı dönemi hariç, nüfus artış hızı sürekli artmış, 1960 yılında binde 28'i geçmiştir.

Buna göre, aşağıdakilerden hangisi parçada anlatılan dönemde nüfus artış hızının artırılması için yapılan uygulamalardan biri değildir?

- A) Çok çocuklu ailelerin yol vergisinden muaf tutulması
- B) Doğumevleri kurularak anne ve çocuk sağlığına önem verilmesi
- C) Ülkemize gelen göçmenlerin sınır boylarında kurulan tampon bölgelere yerleştirilmesi
- D) Altı ve daha fazla çocuğu olan kadınların para ya da madalya ile ödüllendirilmesi
- E) Gebeliği önleyici yöntemlerin ithali, üretilmesi ve kullanılmasının yasak edilmesi